

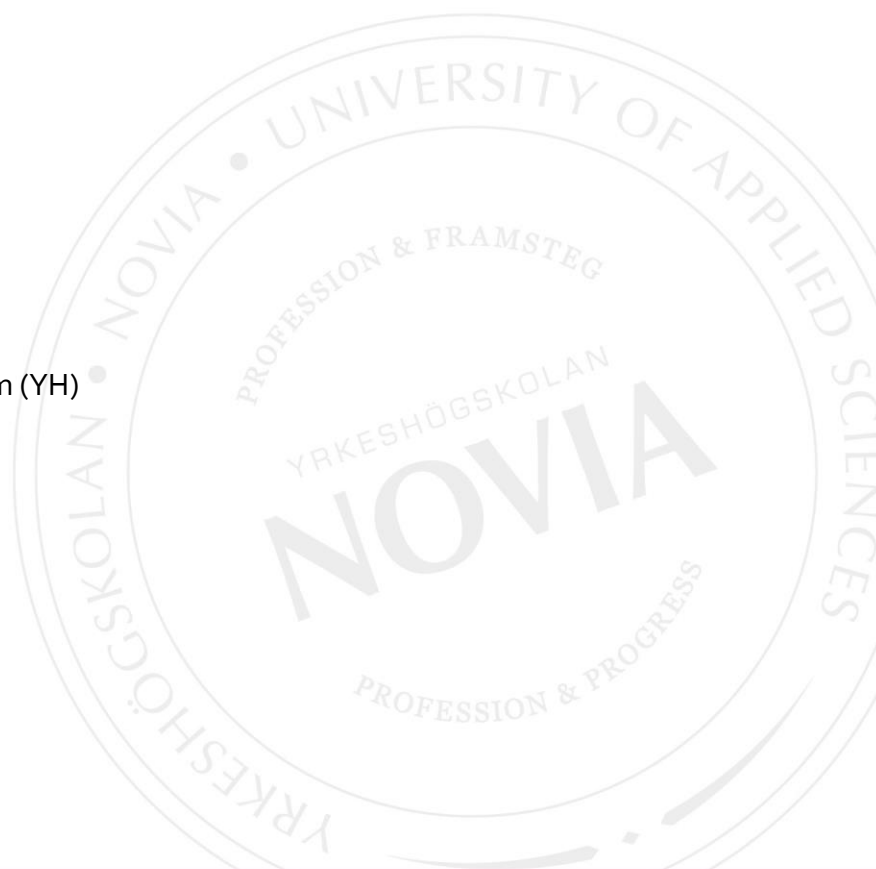
Invandrarbarnet inom småbarnspedagogiken med fokus på språk och integration

Fanni Jokinen

Examensarbete

Utbildningen till Socionom (YH)

Åbo 2017



EXAMENSARBETE

Författare: Fanni Jokinen

Utbildning och ort: Utbildning för sociala området, Åbo

Handledare: Susanne Davidsson

Titel: Invandrarbarnet inom småbarnspedagogiken med fokus på språk och integration

Datum 12.11.2017

Sidantal 24

Bilagor 1

Abstrakt

Examensarbetet är en del av projektet *Resursstarka barn- mångkulturell vård och omsorg bland barn och familjer*. Syftet med examensarbetet är att beskriva hurdant stöd barn med annan kultur och språk behöver i sin inläring av ett annat språk och hurdant stöd barnet behöver för att integreras i barngruppen inom småbarnspedagogikens verksamhet. Målet med arbetet är att utarbeta en poster som skall fungera som ett stöd för personalens arbete med invandrarbarn. Frågeställningarna för arbetet är: Hurdant stöd behöver invandrarbarnet för att lära sig ett annat språk? Hur kan barnets integration till barngruppen stödjas?

Examensarbetets metoder har bestått av en litteratursökning och intryck av innehållsanalys. Litteraturen och forskning är avgränsade till de nordiska länderna. Arbetet är delat i andra språkets utveckling och integrationen in i barngruppen. I arbete med invandrarbarn är det viktigt att skapa trygghet, gå igenom rutiner och program för dagen, skapa tillfällen där barnet känner sig delaktig och ta hjälp av bilder, gester och miner för att kommunicera.

Postern skapas utifrån teoridelen i arbetet. Postern är indelad i, stöd och hjälp med andra språket och stöd och hjälp med integrationen. Via den kommande hemsidan *Resursstarka barn* kommer postern vara tillgänglig för både yrkeskunniga och studerande.

Språk: Svenska

Nyckelord: invandrarbarn, andra språket, integration, småbarnspedagogik, stöd, hjälp

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Fanni Jokinen

Koulutus ja paikkakunta: Sosiaalityön koulutusohjelma, Turku

Ohjaaja(t): Susanne Davidsson

Nimike: Maahanmuuttajalapsen varhaiskasvatuksessa keskipisteenä kieli ja integraatio

Päivämäärä 12.11.2017 Sivumäärä 24

Liitteet 1

Tiivistelmä

Opinnäytetyö on osa projektista *Resursstarka barn- mågkulturell vård och omsorg bland barn och familjer*. Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla millaista tukea lapsi, jolla on erilainen kulttuuri ja kielitausta tarvitsee oppiakseen toisen kielen ja millaista tukea lapsi tarvitsee integroitumiseen lapsiryhmään varhaiskasvatuksen toiminnassa. Kysymysasettelu työssä: Millaista tukea maahanmuuttajalapsi tarvitsee oppiakseen toisen kielen? Kuinka voidaan tukea lapsen integroitumista lapsiryhmään?

Metodit ovat koostuneet kirjallisuushausta ja sisältöanalyysistä. Kirjallisuus ja tutkimus on rajattu pohjoismaiden alueelle. Työ on jaettu toisen kielen kehitykseen ja lapsiryhmän integroitumiseen. Maahanmuuttajalasten kanssa työskennellessä on tärkeää luoda turvallisuudentunne, käydä läpi rutiineja ja päivän ohjelmaa ja luoda tilanteita missä lapsi tuntee yhteenkuuluvuutta.

Työn tavoitteena on valmistella esite, joka voisi toimia tukena henkilökunnan työssä maahanmuuttajalasten kanssa. Esite on koottu työn teoriaosuudesta. Esite on jaettu, tuki- ja apu toisen kielen oppimiseen ja tuki- ja apu integroitumiseen. Tulevan kotisivun *Resursstarka barn* kautta tulee esite olemaan käytettävissä sekä ammattihenkilökunnalle että opiskelijoille.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: maahanmuuttajalapsi, toinen kieli, integroituminen, tuki, apu

BACHELOR'S THESIS

Author: Fanni Jokinen

Degree Programme: Degree programme in Social Services, Turku

Supervisor(s): Susanne Davidsson

Title: The immigrant child in childcare education focusing on language and integration

Date 12.11.2017 Number of pages 24

Appendices 1

Abstract

This thesis is part of the project *Resursstarka barn, mångkulturell vård och omsorg bland barn och familjer*. The purpose of the thesis is to describe what kind of support is needed when children of different cultures and languages are learning another language. Furthermore, to describe the support needed for the child, when integrating into the child group within the childcare education. The aim of the thesis is to create a poster, to serve as a support for the staff's work with immigrant children. The research questions for this thesis are: What kind of support does an immigrant child need to learn another language? How can a child's integration to the child group be supported?

The methods of the thesis consist of literature search and content analysis. Literature and research are limited to the Nordic countries. The work is divided into the development of a second language and integration into the children's group. When working with immigrant children, it is important to create security, review routines and daily schedules, create opportunities where the child feels involved. As well as making use of pictures, gestures, and gestures when communicating.

The poster is created based on the theoretical part of the thesis. The poster is divided into; support and assistance with other languages - and support and help with integration. The poster will be available for professionals and students through the upcoming website *Resursstarka barn*.

Language: Swedish

Key words: Migrant children, second language, integration, support, help

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
2	Syfte, frågeställning, mål och avgränsning	2
3	Förtydligande av begrepp.....	2
4	Mångfald inom småbarnspedagogiken.....	4
5	Barnets behov av stöd i inläringen av andra språket.....	6
5.1	Allmänt om stöd till invandrabarnets språk.....	6
5.2	Att stöda invandrabarnets språk	8
5.3	Lekens betydelse för inläring av andra språket	10
5.4	Matstunderna som en del av språkinläringen.....	11
6	Invandrabarnets integration in i barngruppen	12
6.1	Stöd för invandrabarnets integration.....	12
6.2	Lek leder till integrering.....	14
7	Metod.....	15
7.1	Datainsamling.....	15
7.2	Dataanalys.....	17
8	Etik och tillförlitlighet	18
9	Planering av postern	19
10	Avslutande diskussion och kritisk granskning	21
	Källförteckning	25

Bilageförteckning

Bilaga 1	Poster
----------	--------

1 Inledning

I och med den stora krisen som råder ute i världen med krig, katastrofer och misär har antalet asylsökanden ökat i Europa och i Norden, och antalet invandrare har även ökat i Finland. Människor flyr ifrån sina hem för att söka skydd och ett bättre liv till sina familjer. Enligt Migrationsverkets (2017) statistik tog Finland emot ca. 7700 invandrare år 2016. Bland invandrarna finns även barn. Enligt statistiken kom det flest antal invandrare ifrån Irak, Afghanistan, Syrien och Somalia.

Som en följd av den stora invandringen till Finland ökar även antalet barn med annan kultur och annat språk, vilket påverkar den finländska småbarnspedagogiken. Det leder till ett ökat behov hos personalen att utveckla och utarbeta nya sätt att arbeta med barn och familjer med annan kultur och annat språk för att barnet skall både kunna bibehålla den egna kulturen och sitt språk samtidigt som det lär sig den finländska kulturen och andra språket. I och med den ökade mångfalden inom småbarnspedagogiken bör verksamheten utgå från att barnen ska få en inblick i olika kulturer. (Kuusisto 2010, 12; Jokikokko & Karikoski 2016)

Detta examensarbete är skrivet inom projektet ”Resursstarka barn - Mångkulturell vård och omsorg bland barn och familjer”. Syftet med projektet är att utveckla ett material till den kommande hemsidan ”Resursstarka barn”, där studeranden inom vård, det sociala området och professionella kan få information.

Syftet med examensarbetet är att beskriva hur stöd barn med annan kultur och språk behöver i sin inlärning av ett annat språk och hur stöd barnet behöver för att integreras i barngruppen inom småbarnspedagogikens verksamhet. Arbetet riktar sig till all personal som är i kontakt med invandrabarn.

Examensarbetet avgränsas till invandrabarn och deras språkliga och sociala utveckling inom småbarnspedagogiken. Tillvägagångssättet för att nå målet och för att få ett tillförlitligt arbete har varit att granska både litteratur och forskning.

2 Syfte, frågeställning, mål och avgränsning

Skribenten vill med arbetet få fram hurdant stöd ett invandrarbarn kan behöva för att lära sig andra språket och integreras i barngruppen och vikten av rutinerna i vardagen. Syftet med examensarbete är att beskriva hurdant stöd barn med annan kultur och språk behöver i sin inläring av ett annat språk och hurdant stöd barnet behöver för att integreras i barngruppen inom småbarnspedagogikens verksamhet.

Frågeställningarna är: Hurdant stöd behöver invandrarbarnet för att lära sig ett annat språk? Hur kan barnets integration till barngruppen stödas?

Informationspaketet till hemsidan ”Resursstarka barn” kommer att vara en poster. Postern kommer att innehålla de viktigaste delarna om hur professionella kan stödja barnets språk och integration inom småbarnspedagogiken. Postern kommer att bestå av två delar. Den ena delen kommer att bestå av tips hur personalen kan stödja barnet med inläring av det andra språket och den andra delen kommer att bestå av tips hur man kan stödja barnet till att bli en del av barngruppen. Produkten är avsedd att sättas upp på väggen så att personalen kan påminnas om vad som är viktigt att tänka på.

Arbetet är avgränsat till invandrarbarn inom småbarnspedagogiken. Temat kring invandrarbarn är brett, därför valdes avgränsningen till barnet inom småbarnspedagogiken. Familjen har en stor roll i barnets uppväxt och utveckling. I detta arbete valde skribenten att inte ta med familjens roll, utan enbart fokusera på barnet inom småbarnspedagogiken. Skribenten har inte avgränsat till någon specifik ålder hos barnet inom småbarnspedagogiken.

3 Förtydligande av begrepp

I detta arbete används begrepp tagna ur litteraturen, forskningarna och Grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016). Begreppen är sådana som är allmänna inom finländska småbarnspedagogiken. Vissa begreppsskillnader finns mellan den svenska och finska litteraturen. I arbetet har skribenten valt att använda ordet invandrarbarn för att arbetets innehåll skall syfta på barn som kommit till den finska småbarnspedagogiken från ett annat land och att barnet har en annan kultur och språk än den finländska. I arbetet används begreppet ”andra språket”. Med det syftar skribenten på invandrarbarnets inläring av finskan eller svenskan. Det språk som för barnet är nytt.

Invandrarbarn: Halme (2011, 86) definierar invandrarbarn både som sådana barn som har flyttat till Finland och barn som föds i invandrarfamiljer i Finland.

Mångkulturell: Etniska, religions och kulturella skillnader kopplas ihop med mångkulturalitet. Mångkulturalitet behöver inte ha en analytisk innebörd utan kan vara en beskrivning av samhället avseende av dess befolkning. Med mångkulturell verksamhet inom småbarnspedagogiken menas oftast verksamheter i invandrartäta områden där många kulturer samlas i en grupp. Det finns inte bara en teori eller ett sätt att diskutera mångkulturalitet på. När olikheterna i mångkulturen tas upp bör man tänka på vilken kultur och vems normer och perspektiv det utgår ifrån. (Lunneblad 2009, 11, 26-27; Skans 2011, 17)

Mångfald: Begreppet mångfald kommer ifrån politiken. Enligt den skulle samhället och samhällsgemenskapen tillsammans bygga på samhällets mångfald. Mångfald kan även syfta på invånarnas livserfarenheter. Mångfald kan associeras till olikhet på ett positivt och konfliktfritt sätt. Begreppet används som något positivt och som en vision av det möjliga, istället för en kritisk granskning av det faktiska. (Lunneblad 2009, 13-14)

Interkulturell: Mångkulturell och interkulturell är begrepp som ligger nära varandra. Skillnaden mellan begreppen är att mångkulturalitet kan läsas som att ”mång” är en kvantitativ beskrivning av någonting, medan ”inter” brukar kopplas ihop med en handling eller växelverkan. Interkulturell beskriver vad som sker, och inte hur någonting är. Interkulturella förhållningssätt bidrar till att visa hur fördomar, rasism, stereotyper eller diskriminering kan påverka individens liv. (Lunneblad 2009, 27-28) Förenklat sett kan man säga att interkulturell syftar på ett möte mellan olika individer. (Skans 2011, 17)

Interkulturell pedagogik: Interkulturell pedagogik innebär att skapa förståelse för de etiska skillnaderna och skapa möjligheter till en fridfull samlevnad. Den interkulturella pedagogiken har ett kunskapsintresse att framhäva olika kulturella faktorer som har inverkan på den individuella utvecklingen. (Lunneblad 2009, 27-28). Skans (2011, 18), Benckert, Håland och Wallin (2011, 68) beskriver interkulturell pedagogik som en undervisningssituation och process för alla oavsett kultur och bakgrund som ska skapa en förståelse och ömsesidig respekt för varandra. I interkulturell pedagogik står ordet interkulturell för handling, aktion och rörelse mellan individerna.

Integration: Integration eller integrering är en process då någonting förs ihop med någonting annat. Begreppet används i samband med olika processer då två olika saker skall sammanföras. (NE.se) I detta arbete sammanföringen mellan invandrabarnet och verksamheten inom småbarnspedagogiken.

4 Mångfald inom småbarnspedagogiken

Värdegrunden i grunden för planen för småbarnspedagogiken tar upp barnets rättigheter att leka, lära sig genom leken och glädjas till lärande, och utveckla en uppfattning kring sig själv, sina identiteter och skapa en uppfattning om världen utifrån de egna perspektiven. Därför bör miljön inom småbarnspedagogiken vara utvecklande och främja barnets lärande. Den skall även vara hälsosam och trygg med hänsyn till barnets ålder och utveckling. Enligt grunderna för planen för småbarnspedagogiken skall måltiderna vara ändamålsenligt ordnade och handledda för barnen. Personalens uppgift är att skapa en miljö som accepterar mångfald. (Utbildningsstyrelsen 2016, 15-16, 19)

Den finländska småbarnspedagogiken bygger på en förståelse för andras kultur och varje barn och familj med annan kultur och språk än den finländska bör ses och tas i beaktande. Det krävs av personalen förståelse och kritiskt tänkande kring egna värderingar av andra kulturer för att kunna stödja barnets olika behov och samtidigt kunna stödja föräldrarna i deras fostran av barnet. (Kuusisto 2010, 11)

I Finland har utbildningsstyrelsen fastställt Grunderna för planen för småbarnspedagogiken år 2016. Grunderna för planen för småbarnspedagogiken är en nationell föreskrift som utarbetats av Utbildningsstyrelsen. Planen omfattar tre nivåer: nationella grunderna, lokala planerna och barnens planer. De har till uppgift att stödja och styra landets småbarnspedagogik och bestämma hur den skall ordnas, genomföras och utvecklas. Enligt grunderna för planen för småbarnspedagogik har varje barn inom småbarnsfostran rätt till en systematisk, målinriktad fostran och vård samt undervisning. Varje barn har rätt till en individuell plan där det framgår barnets behov av eventuellt stöd, mål och utveckling. Där bör även framgå barnets styrkor och intressen. Denna plan skall beakta barnets kulturella, språkliga och åskådnings mässiga skillnader. De målsättningar man skrivit ner i planen skall tas i beaktande när man planerar verksamheten och barngrupperna samt utvecklar lärmiljöerna. (Utbildningsstyrelsen 2016, 10–11)

Barnen växer in i en värld med kulturell, språklig och åskådningssmässig mångfald vilket ger barnen sociala och kommunikativa färdigheter och den kulturella kompetensen får en ökad betydelse. Kulturell och kommunikativ kompetens står för förmåga att lyssna, identifiera och förstå olika synsätt samt förmåga att reflektera över sina egna värderingar och attityder. Småbarnspedagogikens uppgift är att främja barnens kulturella och kommunikativa kompetens samt stödja barnen att utveckla en positiv bild till mångfald. (Utbildningsstyrelsen, 2016, 23)

Kuusisto (2010,11) lyfter fram att det förekommer kulturella skillnader i fostran av flickor och pojkar som kan skilja sig markant från den finländska. Exempelvis synen på flickor och pojkar och olika rättigheter beroende av kön kan aktualiseras i mötet med invandrarfamiljen. Det kan finnas stora skillnader i hur man ser på fostran inom småbarnspedagogiken eller i hemmet. Småbarnspedagogiken i Finland värnar starkt om barns lika rättigheter och jämlikhet mellan könen. Lunneblads (2009, 30-31) forskning påvisar vikten av att barnet skall ha kännedom om andra kulturer men samtidigt visa på att småbarnspedagogiken styrs av landets egna lagar och förordningar.

Enligt Lunneblad (2009,30-31) ska småbarnspedagogiken stödja barnet till att tala och tänka på finska/svenska och lära sig landets kultur. Mångfalden inom småbarnspedagogiken är så pass bred att den enda gemensamma nämnaren mellan de olika livsstilarna och språken är landets egna, det vill säga finska eller svenska. Gemenskapen mellan barnen bör stödjas och inom barngruppen är de främsta gemensamma nämnarna: landets kultur, traditioner och språk, som gör att barnen är sammanfogade på ett jämlikt sätt. Lunneblad (2009, 30-31) menar att det är viktigt att barnen är på en gemensam nivå och att de har ett gemensamt sammanhang, men att varje barns individuella ursprung samtidigt respekteras.

Behovet av utbildad personal har ökat inom småbarnspedagogiken i och med den ökade mångfalden. Jokikokko och Karikoski (2016, 92) understryker att den utbildade personalen har en annan förståelse för hur man på ett meningsfullt sätt arbetar med barn och föräldrar med annan kultur än personer utan utbildning. Grunderna för planen för småbarnspedagogiken anser att personalen inom småbarnspedagogiken bör ha en öppen och respektfull inställning till språk, kultur och religion skillnader. Tillsammans med barnet och familjen ger detta förutsättningar för ett bra samarbete. Personalen bör även stödja barnet i formandet av den kulturella identiteten. Den språkliga, religions- och kulturella mångfalden bör tas i beaktande och värdesättas inom småbarnspedagogiken. (Utbildningsstyrelsen 2016, 23,30)

5 Barnets behov av stöd i inläringen av andra språket

Grunderna för planen för småbarnspedagogik har som utgångspunkt att varje barns språkliga och kulturella mångfald skall tas i beaktande inom verksamheten. Den språkliga och kulturella mångfalden skall ses som någonting positivt och något som berikar barngruppen. Det som avses med en språklig- och kulturmedveten småbarnspedagogik är att verksamheten binder ihop språken, kulturerna och åskådningarna till en del av småbarnspedagogikens helhet. (Utbildningsstyrelsen 2016, 47)

5.1 Allmänt om stöd till invandrabarnets språk

Språket har en tydlig koppling till identitetsutvecklingen. Barnets modersmål utvecklas genom att föräldrar och familj talar språket hemma, medan finskan/svenskan talas och utvecklas inom småbarnspedagogiken på den verksamhet inom småbarnspedagogiken som barnet befinner sig i. Barnets modersmål bör stärkas först för att underlätta lärandet av andra språk. (Kurola, Sutinen & Tiainen) En stark kulturell och språklig identitet hjälper barnet att anpassa sig till den nya kulturen. Det egna modersmålet är ihopkopplat med känslor, den egna identiteten och med tankarnas språk. Det stärker barnets kulturella identitet och känslan av samhörighet till den egna kulturen och kopplingen till det etniska hemlandet. Bra kunskap i det egna modersmålet hjälper barnet att integrera sig med det nya hemlandet. (Kahiluoto, Qvist, Heikkinen, Vataja, Kronqvist, Jauhola, Niskanen, Ikonen, Haario & Remsu 2007, 21,29)

Det skall kännas meningsfullt för barnet att tala sitt modersmål och att känna att inom småbarnspedagogiken är varje språk lika mycket värt. (Gjervan 2006, 28) Det är viktigt att barnet har en god kunskap i det egna modersmålet för att bibehålla de naturliga relationerna med familj och släkt, samt för att inte förlora kontakten till den egna kulturen. Bibehållandet av den egna kulturen är föräldrarnas och familjens ansvar. (Kurola, Sutinen & Tiainen)

Kultti (2012) såg ett mönster i sin forskning kring personalens stöd till invandrabarnets språkliga och sociala utveckling. Mönstret i forskningen är de vardagliga aktiviteterna som gynnar barnets språkutveckling. Dit hör lek, sång, sagostunder och matsituationer.

Barnets utveckling av språket planeras av pedagogerna för att arbetas med i stora grupper inom småbarnspedagogiken. Arbete och lek i stora barngrupper leder snabbt till försämrad kommunikation och initiativ till kommunikation kan påverkas. (Skans 2011, 122)

Enligt Skans (2011, 122) forskning skulle ett bättre alternativ vara en grupp med personal och ett fåtal barn exempelvis vid sagostunder. Arbete i mindre grupper ökar möjligheten till kommunikation. Genom språket utvecklar barnet sin förmåga till växelverkan och integrerar sig till gruppen samt kulturen.

I de handledda pedagogiska lärostunderna användes olika utformade material för att utveckla barnets kommunikations- och språkutvecklingsmöjligheter. Inom småbarnspedagogiken är landets språk dominerande och är den gemensamma länken till kommunikation. Barn lär sig ifrån tidig ålder att känna av vilket språk som skall talas i vilka situationer och var. (Kultti 2012)

Barnet behöver språklig stimulans av både andra barn och av vuxna. Vuxna har en roll att vidareutveckla barnets språk. Barnets omgivning är också en faktor till utvecklandet av språket via samspel och attityder, samtidigt som barnets egna vilja till att lära sig andra språket är en viktig del. Barnets egen kultur och språk kan även vara en öppning för gemenskap till de andra barnen ifall det inom gruppen finns flera barn med samma kultur eller språk. Den gemensamma kulturen eller språket leder till att barnen känner en viss kontakt till varandra och en känsla av tillhörighet. (Torstensson-Ed 2007, 69-70)

Småbarnspedagogikens språkmiljö baserar sig på det inhemska språket som antingen är finska eller svenska. Utifrån Lunneblads (2009, 13, 38-39) forskning är det lätt att barnets modersmål avskärmas i småbarnspedagogiken. Det leder till att barnets möjlighet att ge utlopp för känslor med hjälp av språket försvinner till en viss del. Barnet skärmas av från den känslomässiga kontakten som förmedlas via andra språket.

Kognitiva utvecklingen kan hämnas ifall barnets egna modersmål förbises. En bristfällig tanke- och känsloutveckling i barnets identitetsutveckling kan leda till svårigheter i olika sociala sammanhang. Risken finns att barnet blir halvspråkigt, inte behärskar någotdera språket fullt ut. Barnet behöver språket till att kunna agera och kommunicera i vardagliga situationer. Språket utvecklas genom lek, rörelse, utforskande och genom konsten. (Lunneblad 2009, 13, 38-39)

Torstensson-Ed (2007, 70) säger att när ett barn förstår att ett annat språk talas går barnet in i en period av tystnad där den observerar och samlar information om andra språket. Detta händer då barn med annat språk börjar inom småbarnspedagogiken.

Lunneblad (2009, 13,38-39) är av samma åsikt men påpekar även att det finns en risk med att förbise barnets modersmål. Ifall barnets egna modersmål försummas kan det leda till att barnet går in i en inre tystnad och utvecklar en bristfällig känslkontakt som kan leda till en försämrad kontakt med andra. Därför är det viktigt att familjen upprätthåller barnets modersmål. Gjervan (2006, 28) betonar vikten av att synliggöra barnets egna modersmål, då det är en stor faktor som medverkar till att barnet får en positiv bild på den egna identiteten.

Gjervan (2006, 32) refererar Ladberg som antyder att personalens attityder och kunskaper kring tvåspråkighet har ändrats och även kan skilja sig hos personalen. Det finns ingen forskning som skulle visa på att tvåspråkighet hos barn är till en nackdel. Tvärtom har forskningen visat att barn som kan flera språk har lättare att lära sig nya språk. Det är viktigt att se barnets tvåspråkighet som en resurs för barngruppen och för samhället. Begränsningarna till barnets inläring av ett andra språk styrs av möjligheterna som barnet får till att lära sig andra språket.

5.2 Att stöda invandrabarnets språk

Hur barnet blir bemött sätter prägel på hur villig barnet kommer vara att lära sig andra språket. Enligt Halme (2011, 87) är det viktigt att förbereda invandrabarnets ankomst till småbarnspedagogiken. Barnet behöver utrymme för att bekanta sig med den nya platsen. Barnet bör känna sig trygg med personalen, de andra barnen och med utrymmena. Barnet behöver känna trygghet för att kunna börja med inläring av andra språket. För ett barn med annat språk än det som talas inom småbarnspedagogiken är det viktigaste att börja med vardagliga uttryck som personalen visar genom gester samtidigt som ordet artikuleras fram tydligt så att barnet följer med. Småbarnspedagogiken skall vara en arena där barn kan utveckla språket oberoende av barnets modersmål. (Gjervan 2006, 31, 61, 87)

För barnet är det viktigt att det känner sig välkommet och tryggt. De vardagliga aktiviteterna, som lek, sång, måltider och sagostunder, ger ett sammanhang av dagen och barnet har lättare att komma in i verksamheten. Grupperingar kan vara till hjälp för barnet att våga ta för sig och kommunicera med andra barn och vuxna. Med grupperingar menas smågrupper med ett fåtal barn i varje grupp eller i helgrupp då alla barn är samlade. (Kultti 2012, 167)

Anttinen och Kivijärvi (enligt Kivijärvi 2012, 252) påpekar också vikten av smågrupper. Smågrupper ger en möjlighet för invandrabarnet att komma med och delta i aktiviteterna utan att ännu ha ett ordentligt ordförråd. Under aktiviteterna i smågrupperna har personalen möjlighet att styra leken samt förklara för de andra barnen vad invandrabarnet menar. Flera aktiviteter så som gymnastik och musik kräver inget språk av barnet.

Gjervan (2006, 37) understryker att vardagliga aktiviteter blir en rutin för barnet men innebörden i orden som exempelvis "tvätta händerna" kan barnet uppfatta vad det menas med, men inte vad orden i sig betyder. Barnet följer de andra barnen och därigenom får en koppling till verksamhetens rutiner. Det finns ingen färdig utarbetad metod som hjälper barn med annat modersmål med inläringen av andra språket. Varje verksamhet arbetar utifrån personalens kompetenser och kunskap samt de resurser som finns till förfogande.

I början använder barnet och personalen sig av gester och miner tillsammans med ord för att bli förstådda. Bilder kan underlätta för barnet. Barn är oftast rättframma och vågar ta kontakt med både andra barn och personal utan att dela samma språk. (Kuusisto 2010, 61)

Skans (2011, 122) understödjer i sitt forskningsresultat att personalen använder sig av dockor, kramdjur eller andra konkreta föremål vid sagostunder för att förtydliga språket samt att bilder, foton och konkreta föremål används i de vardagliga situationerna. Kasin (2010) antyder att språket ger betydelse till barnets verklighet. Via språket blir barnet medvetet om sitt ursprung och kultur, därigenom stärks barnets självkänsla och identitet. (Paavola 2007, 35)

Kulttis (2012) analys tyder på att fysisk aktivitet och språklig inläring har en stark sammankoppling med varandra. Barn lär sig via att se och höra. Genom gester, olika bilder som visas upp och fysisk lek får barnet både vara med om en fysisk aktivitet samtidigt som den utvecklar språket. Barn lär sig även genom att lyssna och observera på vuxna samt andra barn. Kulttis (2012) säger även att upprepning och imitation av andras handlingar är ett bra sätt för inläring. Barnet kan härma vad de andra gör eller göra på sitt eget sätt eller så kan barnet välja att bygga på någon annans handling.

Skans (2011, 29, 124) säger att genom att visa barnet respekt för den egna kulturen och modersmålet stärks barnets självkänsla och identitet som leder till att barnet får betydelsefull motivation för att lära sig andra språket. Barnets känsla av tillhörighet till barngruppen ökar motivationen till att lära sig ett andra språk. Torstensson-Ed (2007, 68) menar att språket inte i sig är det viktigaste för barnet, utan det viktigaste för barnet är att få vara med de andra barnen och bli en del av barngruppen.

Personalen bör alltid ta i beaktande barnets språkliga nivå när det börjar inom småbarnspedagogiken. Några invandrabarn har en god språklig kunskap av det egna modersmålet och har också hunnit lära sig en del av andra språket. Andra barn har en god kunskap i det egna modersmålet men har inte börjat lära sig andra språket. Personalens uppgift är att utveckla och lära barnet andra språket samt att lyfta fram barnets redan befintliga kunskaper. (Gjervan 2006, 32-33)

Resultaten från Skans (2011, 122) intervjuer, med yrkeskunniga inom småbarnspedagogiken, visar att en gemensam faktor i inkluderingen av barnet är att det inte spelar någon roll på vilket språk barnet börjar kommunicera utan huvudsaken är att barnet vågar tala. Gjervan (2006, 28) menar att det är personalens ansvar att bygga upp verksamheten kring flerspråkighet som en resurs för barnet, barngruppen och gemenskapen.

5.3 Lekens betydelse för inläring av andra språket

Den finländska synen på pedagogiken och lärandet inom småbarnspedagogiken är att barn lär sig genom lek och genom att observera och härma andras beteende och framförallt genom leken. Leken är barnets sätt att lära sig och kan ses som barnets arbete. I grunderna för planen för småbarnspedagogiken nämns lekens betydelse för barnets språkutveckling genom att barnet i leken behöver kommunicera med både personal och andra barn. När barnet kommunicerar i leken utvecklas tanke- och språkutvecklingen. Flera ser leken som barnets arbete. Barnet utvecklas och lär sig genom leken. Lek och lärande har helt olika begreppsdefinitioner men är ändå sammankopplade med varandra när det gäller barnets utveckling. Via leken lär sig barnet att utforska sin omgivning, den egna kroppen och att utveckla ett samspel med andra människor. (Öhman 2011, 15; Utbildningsstyrelsen 2016, 29-30)

Öhman (2011, 87) säger att barn lär sig via leken att sätta ord på sina handlingar som sedan leder till utforskande av språket. Helenius och Korhonen (2011, 70-71) menar att leken är lika mycket baserad på kulturen som språket är. Leken är barnets sätt att kommunicera före språket utvecklats. Via leken kommer man åt barnets erfarenheter, känslor och tankar. Därför är leken ett bra sätt både för personalen att kommunicera och kunna se barnets tankar och känslor utan ett gemensamt språk och det är även ett sätt för barnet att kunna visa personalen sina tankar utan ett gemensamt språk. Leken utvecklar även barnets självkänsla, språk och begreppsförståelse.

Öhman (2011, 154-155) anser att det finns få andra situationer som är så språkligt stimulerande som den gemensamma leken där barn skapar egna berättelser för sina lekar. Barnet använder språket på ett mångsidigt sätt för att förhandla och ge uttryck för sina tankar och initiativ under lekens gång. Barn vågar under leken utforska och prova nya ord som de hört ifrån olika sammanhang. Leken utvecklar inte enbart bara språket utan den förbereder även barnets läsförståelse och skriftspråket. Läsförståelsen och skriftspråket utvecklas genom att barnet i leken behöver exempelvis biljetter, kartor, skyltar eller vad som helst annat med text på.

Kultti (2012, 172) understryker i sin forskning att barnets språkliga och sociala kunskaper sammankopplas till en helhet genom att barnet deltar i aktiviteter där grammatik och antal ord inte spelar någon roll utan språket står i centrum. De fria lekarna brukar oftast bestå av rollspel där barnen förklarar sig vara en viss rollfigur exempelvis mamma, pappa, barn eller doktor och patient. Dessa lekar utvecklar barns språkutveckling.

5.4 Matstunderna som en del av språkinläringen

Begreppet matfostran i planen för grunderna för småbarnspedagogiken handlar om fostran vid matstunderna. Fostran vid matstunderna kan exempelvis vara att barnet skall lära sig att äta självständigt och så mångsidigt som möjligt. I matstunderna använder barnet flera sinnen och genom att målet med matstunderna är att barnet skall bekanta sig med olika maträtter och matens ursprung, utseende, lukt och smak leder det automatiskt till diskussion. Diskussionerna vid matstunden berikar barnens språkutveckling och framförallt ordförrådet. Varje saga, ramsa eller sång som brukar användas före eller efter matstunden är till för att utveckla barnets språk. (Utbildningsstyrelsen 2016, 47)

Matsituationerna är en del av barnets språkinläring och även en stor del av barnets dag med morgonmål, lunch och mellanmål. Varje matsituation är en inlärningsprocess av ord. Detta kan lätt glömmas bort och istället tar det praktiska över, att få mat till varje barn. Under maten kan det diskuteras kring olika grönsaker som finns på bordet, om maten är varm eller kall, om barnet vill ha mjölk eller vatten m.m. Det är den vardagliga växelverkan mellan personalen och barnet samt barnen emellan som bygger upp ett sociokulturellt barn. (Skans 2011, 121)

Mat har oftast en stark koppling till människors kultur. Exempelvis skiljer sig den finländska matkulturen mot den indiska eller afrikanska. Matstunderna är ett sätt för personalen att diskutera olika matkulturer och därmed ge barn med annan matkultur än den finländska en chans att berätta vad de exempelvis brukar äta hemma. (Skans 2011, 93)

6 Invandrarbarnets integration in i barngruppen

Leken är barnets väg att uttrycka sig själv. Genom leken skapar barnet kompisrelationer, sociala förmågor, stärker självkänslan och självbilden och mycket annat. I grunderna för planen för småbarnspedagogik står leken som det centrala för småbarnspedagogikens olika verksamheter. Verksamheternas uppgift är att erbjuda barn möjligheten till olika lekar. Barnet lär sig genom leken samtidigt som den främjar utvecklingen, lärandet och välbefinnandet. Genom leken får barnet utlopp för känslor, nyfikenhet och intresse, samt att den ger barnet glädje. Leken bidrar till att barnet skapar sociala relationer. Kommunikationen mellan vuxna och barnet och barnen emellan skapar förutsättningarna för barnets språkutveckling. (Utbildningsstyrelsen 2016, 38-39)

6.1 Stöd för invandrarbarnets integration

Småbarnspedagogikens uppgift är att stödja barnen till gemenskap inom gruppen. Personalens uppgift är att se efter att varje barn har en särskild plats i barngruppen och lära barnen till att kommunicera och fungera som kamrater inom gruppen. Detta är vad grunderna för planen för småbarnspedagogik säger om barnets rätt till social gemenskap. I den står även att varje barn har rätt, enligt FN:s konvention om barnets rättigheter och en del av värdegrunden inom grunderna för planen för småbarnspedagogik, att få bli en del av den sociala gemenskapen och bli en del av gruppen. (Utbildningsstyrelsen 2016, 19)

Inom småbarnspedagogiken kan ordet integration inkludera flera delar. Integration inom småbarnspedagogiken kan handla om i vilken utsträckning barnets föräldrar skall förväntas delta i traditionella tillställningar, exempelvis vid lucia, påsk, jul m.m. Men i detta arbete kommer jag att titta närmare på barnets integrering in i barngruppen som rör det vardagliga livet inom småbarnspedagogiken. Mottagande och integration är en svår fråga, det finns situationer där småbarnspedagogiken anpassar sig efter föräldrarna och barnens behov men även gånger där föräldrarna och barnen behöver anpassa sig till det nya landets kultur och småbarnspedagogikens verksamhet. (Lunneblad 2013, 2)

Hur barnet kommer in i barngruppen och blir en del av småbarnspedagogiken påverkar hur barnets sociala identitet utvecklas. Därför anser Paavola och Talib (2010, 61-62) att det är ytterst viktigt att barnet kommer in i barngruppen och får en känsla av samhörighet. Barnets sociala status och grupsamhörighet styr identitetsutvecklingen och kan påverka självkänslan.

Kuusisto (2010, 60) pekar på samma saker som Paavola och Talib (2010, 60-62) kring vikten av att barnet snabbt börjar känna gemenskap till gruppen. Enligt Kuusisto (2010, 60) är det viktigt att direkt när ett barn med annat språk kommer till verksamheten skall personalen gå igenom dagens program med barnet med hjälp av bilder, gester, miner och framförallt kortfattade ord. Att barnet vet dagens program leder till en viss trygghet och en känsla av sammanhang i dagen. Barn har oftast lätt att ta kontakt med andra barn och vuxna även utan ett gemensamt språk.

Anttinen och Kivijärvi (enligt Kivijärvi 2012, 251-252) anser att det är personalens ansvar att barnet får en känsla av samhörighet och acceptans i barngruppen. Dessa känslor är centrala delar för att barnet ska må bra. Ifall barnet inte känner sig trygg i verksamheten utvecklas varken språket eller integrationen. Om stora delar av barnets energi går till att försöka känna trygghet och skapa ett sammanhang kring dagen, finns det ingen energi kvar för lek och lärande. Det är personalens ansvar att planera invandrarbarnets ankomst till verksamheten. Personalen bör även planera hur integrationen till verksamheten och barngruppen skall ske på bästa sätt, samt hur man ska stödja barnet. Personalen kan exempelvis planera aktiviteter och program som stödjer integrationen.

Att dela en stor barngrupp i smågrupper är betydelsefullt för invandrarbarnets integration. Smågrupperna är inte enbart bra för att uppmuntra barnet till att våga tala, de är även bra för barnets integration. I smågrupperna kan barnet känna sig tryggare. (Skans 2011, 95)

En stor del av barnens program inom småbarnspedagogiken innehåller matstunder så som frukost, lunch och mellanmål. Dessa matstunder är enligt Kuusisto (93-94) ett sätt att integrera barnet in i barngruppen genom att använda matstunderna som en stund för barn att lära sig om olika kulturers matvanor. Ett exempel som Kuusisto tar upp är att ha ett knytkalas där alla barn får ta med sig någonting litet som andra barnen får smaka på eller att någon gång ha en maträtt på lunchen som kommer från en annan kultur.

6.2 Lek leder till integrering

Trygghet och inspiration är förutsättningar för att ett barn ska ta initiativ till att börja leka. Det är viktigt för ett barn att veta att det finns någon som bekräftar och skyddar barnet för att den ska våga ge sin i leken. Det är med andra ord tryggheten som barnet söker efter för att våga. Barnets erfarenheter av att ha blivit lekt med styr barnet till att själv ta kontakt med andra barn för att leka. Vad som menas med ”blivit lekt med” är varje leksituation som en vuxen lekt med barnet sedan bebis tiden. (Öhman 2011, 86-87)

Varje tittulek eller ge- och ta- lek bygger på en förståelse kring leken och det leder till att barnet lär sig lekens innehåll och regler. Barn är sociala varelser och tar tidigt kontakt med andra barn för att bygga upp en gemensam lekvärld. I de gemensamma lekarna härmar barnen varandra, inspirerar varandra och skapar egna regler för leken. Leken har en tydlig social innebörd för barnet, behovet och önskan om tillhörighet är en av lekens drivkrafter. (Öhman 2011, 87, 89, 193)

Lekar som barnet fått med sig ifrån sitt ursprungsland kan påminna om lekarna i det nya landet. Lekarnas likheter kan leda till att barnet lättare integrerar sig i barngruppen. Leken har en mer betydelsefull roll för barnets utveckling än vad som tidigare anades. (Helenius & Korhonen 2011, 70-71) Användning av olika lekmaterial i aktiviteterna har påvisats leda till mera samtal, fantasi och rollspel som sedan leder till en långvarigare lek. Lekarna och lekmaterialen inspirerar barnets innehåll i sin interaktion och kommunikation vid stunder som måltider, sång och sagostunder. (Kantti 2012)

7 Metod

Under kapitlet metod samlas all information kring hur skribenten gått till väga då litteraturen och forskningen valts till detta arbete. Med tillvägagångssätt menar skribenten de metoder som användes för att samla in material, bearbeta materialet och använda sig av det. Metod delens viktigaste syfte är att beskriva för läsarna tillvägagångssättet och upplägget skribenten haft för att nå arbetets resultat. (Kristensson 2014, 18)

7.1 Datainsamling

När man börjar med litteratursökning har man gjort ett specifikt ämnesval för att kunna avgränsa sökningar till det gällande ämnet. Till detta arbete valde skribenten att fokusera på barn med två kulturer och utveckling av ett andra språk. Skribenten började med att göra en bred sökning litteratur för att avgöra utbudet av befintlig forskning och studier. Efter att skribenten valt ämne för arbetet och ett syfte fortsatte litteratursökningsprocessen genom en mera specifik och strukturerad sökning av litteratur som sedan skall granskas kritiskt och sammanställas. (Kristensson 2014, 150)

Det är viktigt med en sökstrategi för att kunna göra litteratursökning så att man får relevanta källor och ett bra examensarbete gjort. Databaser som man söker i kan vara uppbyggda på olika sätt och det leder till att man behöver en skild sökstrategi för olika databaser.

Den slutgiltiga sökningen man gör skall dokumenteras så att man kan följa hur sökningen har gått till. Genom att man visar och skriver upp hur man sökt blir examensarbetet mera tillförlitligt. (Kristensson, 2014, 155, 157 162-163) Patel och Davidsson (2007, 45-46) anser att när man söker litteratur och forskning behöver man frigöra sig ifrån det bestämda syftet och frågeställningarna för att mera rikta in sig på människogruppen som valts för arbetet eller själva fenomenet i problemområdet som valts. Kristensson (2014, 157,159) menar på att genom att hitta arbetets nyckelbegrepp gör sökningen lättare. Nyckelbegreppen i arbetet har varit: invandrabarnet, andra språket, integration, småbanrpedagogik. Söktermer gör sökningen bland vetenskapliga publikationer lättare. Litteratursökningen ligger till grund för hela arbetets resultat, sökningen kräver mycket tid och arbete men med en god litteratursökning löper alla steg av arbetet lättare.

Litteraturen har samlats in genom olika databaser så som EBSCO host, Google scholar, Arto och Elektra, bibliotek och hemsidor med forskningsbaserad grund. I arbete har skribenten använt sig av litteratur i form av böcker, forskning, vetenskapliga rapporter och vetenskapliga artiklar. Sökstrategin har utgått ifrån Kristenssons (2014, 159) metod att först ta fram de centrala begreppen och söktermerna, som sedan kan ändras med hjälp av olika synonymer till orden. De mest centrala begreppen som använts för sökning är: invandrarbarnet i förskolan, childhood intercultural learning, monikulttuurinen varhaiskasvatus, integration, andra språkets inläring, multicultural kindergarten, monikulttuuriset lapset, mangfold i barnehagen, språklig mangfold i barnehagen.

I början av litteratursökningen sökte skribenten litteratur och forskning kring ämnet invandrarbarn och småbarnspedagogik. Från litteraturen plockades de mest väsentliga och intressanta delarna ut. Dessa delar var språket, integrationen och leken. För att komma fram till dessa tre begrepp gick skribenten igenom en mängd litteratur och forskning för att ta ut de centrala begreppen ur dem. Efter att en tankekarta med centrala begreppen från litteraturen och forskningen tagits ut började skribenten se vilka teman som var återkommande i källorna, vad det fanns mest forskning kring. Efter att skribenten valt ut teman språket och integrationen började sökningsprocessen med att hitta litteratur och forskning. Skribenten avgränsade sökningen till invandrarbarnets språkliga utveckling och invandrarbarnets integration.

Material från Norge fick skribenten fram genom att använda Tidskrift för Nordiskbarnehageforskning samt genom att söka elektroniskt. För att få en grund i arbetet valde skribenten att ta Grunderna för planen för småbarnspedagogik som grund för den finländska småbarnspedagogiken. Skribenten har försökt göra skrivprocessen systematisk. Skribenten sökte under hela skrivprocessen litteratur och forskning som skulle ge nya infallsvinklar.

Forskningar som använts till arbetet är finska, svenska och norska. Skribenten har använt benämningen "förskola" i sökningar på svenska då mesta delen av forskningarna på svenska kommer ifrån Sverige och där används benämningen förskola för småbarnspedagogiken. Skribenten har använt sig av begrepp som används i det landet som källan har sökts ifrån. Olika begrepp används i olika länder men som det beskrivs under rubriken "Förtydligande av begrepp" så har skribenten valt att använda de finländska begreppen i arbetet.

Skribenten har valt att avgränsa sig till i huvudsak tio år gammal litteratur för att få tillförlitligt material. Detta på grund av att småbarnspedagogiken kan skilja sig mera i länder från övriga Europa än det gör mellan de nordiska länderna. Skribenten har främst använt sig av nordiska forskningar eftersom de grundläggande värderingarna och synen på barnet och integrationsprocessen är lika i de nordiska länderna.

7.2 Dataanalys

Skribenten har tagit intryck av metoden innehållsanalys. Innehållsanalys är en av de vanligaste kvalitativa metoderna som används inom hälso- och vårdvetenskapliga forskningar. (Kristensson 2014, 118) Innehållsanalysen kan delas in i två olika kategorier som är: kvantitativ och kvalitativ.

Innehållsanalysen går ut på att skribenten bearbetar den relevanta litteraturen som plockades ut i litteratursökningen, skribenten letar och identifierar olika mönster, likheter och skillnader som kommer fram i litteraturen. (Kristensson 2014, 118) Olsson och Sörensen (2011, 209-210) tar upp om innehållsanalysens två olika ansatser som är: manifest och latent. I manifest innehållsanalys går man igenom materialet och innehållet för att ta fram de viktigaste komponenterna. I latent innehållsanalys däremot tas det fram vad materialet handlar om för att skribenten sedan ska göra en egen tolkning av materialet. Till detta arbete har därmed använts en modifierad form av manifest innehållsanalys. Skribenten har använt materialet för att ta fram de centrala teman som behandlar arbetes syfte och frågeställning.

Innehållsanalys processen i detta arbete har skett i olika etapper. I början av arbetsprocessen valde skribenten att söka litteratur och forskning, som har hittats via litteratursökningen. Skribenten granskade litteraturen utgående från det övergripande paraply temat invandrabarn och småbarnspedagogik.

I den fortsatta analysen av materialet hittades följande viktiga teman i relation till arbetets syfte. Teman handlade om betydelsen av stöd av barnets andra språks inläring. Lokens betydelse för andra språkets inläring samt barnets integration till barngruppen. Därutöver kunde man konstatera att det är viktigt med utbildad personal som arbetar utgående från styrdokument och lagstiftning inom småbarnspedagogiken.

8 Etik och tillförlitlighet

Varje barn är unikt med olika behov av stöd och hjälp. Varje barn har rättigheter som framkommer i lag och styrdokument. Det är personalens uppgift att beakta rättigheterna och informera barnen kring dem. Det är etiskt rätt av personalen att informera barnen kring deras rättigheter. Det är alltid viktigt att tala på barnets språkliga nivå.

Etiskt förhållningssätt inom uppsatsskrivningar handlar om att skribenten tar ett etiskt ansvar över arbetets innehålls korrekthet och att den information som samlats in för arbetet har behandlats korrekt och respektfullt. Av forskningar krävs det oftast en etisk prövning, men av en mindre uppsats på grundläggande eller avancerad nivå krävs sällan någon formell etisk prövning. Att uppsatser på grundläggande och avancerad nivå inte har lika höga krav på etisk prövning gör inte arbetet lättare, utan istället ställer det högre krav på uppsatsens innehåll och ämne. (Kristensson 2014, 49, 54)

Skribenten har försökt göra goda etiska överväganden. Etiska övervägandena har med exempelvis plagiat eller förvrängning av data m.m. att göra. Skribenten har försökt hålla god etik genom att noggrant läsa vad författaren skrivit i litteraturen för att inte förvränga eller sätta ord i munnen på författaren. I och med att viss litteratur och forskning är tagen från Sverige och Norge har skribenten valt att byta ut vissa begrepp ifrån källorna för att det skall vara ett arbete med samma begrepp igenom texten. Skribenten har inte ändrat på vad författaren sagt utan enbart på begreppsskillnaderna, exempelvis begrepp som förskola och barnehage.

Skribenten har gjort en tydlig avgränsning i sitt arbete. Skribenten har använt sig av nordisk litteratur och forskning som stödjer varandra. Texten är flera gånger bearbetad för att uppnå arbetets syfte.

9 Planering av postern

Målet med arbetet var att skapa en poster till hemsidan ”Resursstarka barn”. I början av arbetet valde skribenten att produkten skulle bli något som är lättillgängligt och enkelt att använda inom verksamheten som en ”checklista”, som personalen inom småbarnspedagogiken skall beakta då de tar emot ett barn med invandrabakgrund.

Skribenten valde att skriva en del av teorin före planering av produktens form. Under skrivprocessens gång funderade skribenten på de två stora delarna i arbetet, språket och integrationen. Utifrån att språket och integrationen delar upp arbetet i två delar med en koppling emellan, valde skribenten att även produkten skulle ha en liknande utformning.

När en poster görs är det viktigt att tänka på de olika delarnas disposition. Postern skall vara tydlig, luftig och kunna läsas på avstånd. För att få en bra och tydlig poster skall den vara lättläst, texten skall innehålla det väsentligaste ifrån arbetet, men ändå inte vara för lång. Typsnittet i postern ska vara enkel att läsa och utformningen lätt att förstå. En poster skall innehålla det viktigaste ifrån arbetets teori och framförallt resultatet, vad skribenten kommit fram till. (Olsson & Sörensen 2011, 320-321)

I och med att produkten formades utifrån teoridelens olika delar och teman, var det en utmaning för skribenten att få fram en tydlig produkt som både skiljde delarna, men också visa de på sammankopplingen. Efter att skribenten hade bestämt vilka delar teorin skulle bestå av, språket och integrationen, funderades på var och hur personalen inom småbarnspedagogiken och studeranden lättast skulle kunna använda sig av produkten. Tanken med en poster för personalen inom småbarnspedagogiken är att den ska kunna hänga i exempelvis kansliet, som en kom-ihåg och hjälp för vad som skall tänkas på. För studerande är en poster lätt att öppna på datorn eller printa ut för att få idéer och tankar kring hur man kan stödja invandrabarn inom småbarnspedagogiken.

Skribenten utarbetade en poster med där de centralaste delarna från examensarbetet tas upp. Postern finns som Bilaga 1. Den är uppbyggd på en färdig layout från hemsidan Canva.com. Layouten är redigerad av skribenten.

Målet med detta arbete var att beskriva invandrabarnets behov av stöd för andra språkets inläring och integrationen i barngruppen, och att få fram en produkt i form av en poster. Delarna till postern består av invandrabarnets behov av stöd för andra språkets inläring och invandrabarnets behov av stöd för integrationen.

För att komma till slutprodukten har skribenten genom arbetet haft ett syfte och frågeställningar som kommer att besvaras i resultatet nedan. Syftet med arbetet var: Hurdant stöd behöver ett barn med invandrabakgrund för att kunna integrera sig och hur kan utvecklingen av andra språket stödjas av rutiner i vardagen inom småbarnspedagogiken. Frågeställningarna till arbetet var: Hurdant stöd behöver invandrabarnet för att lära sig andra språket? Hur kan barnet stödjas till att integrera sig med barngruppen.

I och med att produkten bli en poster kommer skribenten att ta upp här nedan det som sammanfattar de två delarna. Först tar skribenten upp det viktigaste kring språkets inläring och hur personalen kan stödja med inläringen av språket, sedan tas det viktigaste kring integrationen i barngruppen och hur personalen kan stödja barnet med det.

För att barnet ska kunna lära sig andra språket och integreras i barngruppen behöver den först känna sig välkommen och trygg, det understryker både Kultti (2012,167) och Halme (2011, 87).

Torstensson-Ed (2007, 70), Lunneblad (2009, 13,38-39) och Skans (2011, 29, 124) stödjer varandras forskning genom att påpeka vikten av att upprätthålla barnets modersmål. Barnets modersmål är lika viktig som inläring av andra språket. Modersmålet är känslornas och tankarnas språk. Ifall personalen visar respekt för barnets egen kultur och modersmål känner barnet sig betydelsefull och respekterad, vilket leder till motivation att lära sig.

Strukturen i vardagen bygger upp barnets utveckling av språk. Gester, bilder, miner och tydligt artikulerande samtidigt som orden sägs långsamt, gör att barnet lättare förstår vad som menas. Upprepningar av ord medan föremålet visas hjälper att få ord på saker. Barnet lär sig genom att observera andra barn och vuxna. Alla vardagliga aktiviteter stödjer barnets språkliga utveckling. Dagliga aktiviteter är lek, måltider, samlingar, sångstunder och sagostunder. Matsituationerna är en stor del av de vardagliga aktiviteterna. Under matsituationerna diskuteras ord som är relaterade till mat. Varje matsituation är ett bra tillfälle för språkinläring, varje diskussion och ramsa som tas upp vid matbordet är till för att utveckla barnets språk. En annan del som inverkar på språkets inläring är barngruppens storlek. Det är lättare för ett barn att öppna sig och våga tala i en litengrupp. Barnet vågar ta mera initiativ till att tala i en litengrupp än i den stora barngruppen. (Kultti 2012; Halme 2011; Skans 2011; Kuusisto 2010)

Leken kopplar ihop språket och integrationen i arbetet. Öhman (2011) och Helenius och Korhonen (2011) anser båda att leken är barnets sätt att uttrycka sig utan språk. Samtidigt skapar barnet nya kontakter till personalen och till de andra barnen. Via leken utvecklar barnets sitt ordförråd för att kunna få fram sin historia i leken.

Emottagandet av invandrarbarnet sätter prägel på hur barnet kommer att integreras in i barngruppen. Genom att inkludera barnets egen kultur i verksamheten får barnet en känsla av acceptans och tillhörighet. Paavola och Talib (2010) samt Kuusisto stödjer varandras forskning genom att peka på vikten av mottagandet och välkommandet av barnet. Viktigt är att barnet direkt får en inblick av programmet för dagen. Dagens program kan visas för barnet genom bilder, gester och miner samt kortfattade ord.

Leken är en stor del av barnets integration i barngruppen. Lekar skiljer sig sällan åt mellan kulturer. De lekar som barnet lekt i sitt hemland är oftast liknande lekar som barnen i det nya landet leker. (Kanttis 2012; Öhman 2011; Helenius & Korhonen 2011)

10 Avslutande diskussion och kritisk granskning

I denna del kommer skribenten fritt diskutera arbetets helhet. Skribenten kommer att ta upp egna åsikter och tankar kring arbetet. Hit hör även kritisk granskning av arbetet. Skribenten kommer att kritiskt granska syfte, frågeställning, avgränsning, rubriksättning samt målet och produkten.

Examensarbetet hör till projektet ”Resursstarka barn- mångkulturell vård och omsorg bland barn och familjer”. Målet med projektet är att samla in produkter som examensarbetsgrupperna gjort för att skapa en informationshemsida för personal och studeranden. I och med skribentens studier till socionom och inriktning på barnträdgårdslärare valdes examensarbetets inriktning på invandrarbarn.

Avgränsningen i arbetet har varit invandrarbarn inom småbarnspedagogiken och personalens stöd och hjälp. Avgränsningen har följts igenom hela arbetet med en del korrigeringar under tiden. I och med syftet och frågeställningarna avgränsades arbetet ganska snabbt. Utmaningen med avgränsningen till enbart barnet inom småbarnspedagogiken har varit familjens stora roll i barnets språkliga utveckling. Skribenten valde att inte ta med familjen i arbetet för att ha en tydlig avgränsning till enbart hur personalen kan stödja och hjälpa barnet.

Syftet med arbetet var: Hurdant stöd behöver ett barn med invandrarbakgrund till att integrera sig och hur kan utvecklingen av andra språket stödjas av rutiner i vardagen inom småbarnspedagogiken. Frågeställningarna till arbetet var: Hurdant stöd behöver invandrarbarnet för att lära sig andra språket? Hur kan barnet stödjas till att integrera sig med barngruppen.

Syftet och frågeställningarna i arbetet har ändrats under arbetets gång. Syftet och frågeställningarna har funnits med som en röd tråd igenom arbetet. Syftet och frågeställningarna i arbetet är delade utifrån teoridelen till språket och integrationen. Utifrån arbetets teoridel som är uppbyggd på säkra källor har både syfte och frågeställningarna besvarats. I metod delen av arbetet går skribenten igenom källorna som använts.

Avgränsningen till tio år gammal litteratur och forskning har hållits då de äldsta källorna i arbetet är från år 2007. Syftet och frågeställningarna skulle ha kunnat avgränsas enbart till språket. Skribenten valde att dela arbetet i språket och integrationen för att dessa delar har en tydlig sammankoppling med varandra. Skribenten har även utgått ifrån vad litteraturen och forskningen säger kring ämnet för att komma fram till arbetets avgränsning.

Rubriken och underrubrikerna har utformats under arbetets gång och även ändrats i mera kronologisk ordning. Huvudrubriken valde skribenten att skriva först i slutet av arbetsprocessen då teoridelen var klar. Tanken med rubrikerna är att utifrån dem ska läsaren få ett sammanhang kring vad arbetet innehåller. Skribenten har valt att ha rubriksättningen utifrån arbetets avgränsning och syfte. Skribenten valde att först ha en allmän del om invandrarbarn inom småbarnspedagogiken, efter det kommer språket och till sist integrationen. Skribenten valde att ha en allmän del om invandrarbarn inom småbarnspedagogiken, för att ge läsaren en inblick i vad som förväntas av personalen när de arbetar med invandrarbarn.

Målet med examensarbetet var att skapa en produkt i form av en poster. För att göra en välutförd poster krävs en hel del tid. För att förhindra syftningsfel, stavfel och upprepningar har skribenten med jämna mellanrum skrivit ut arbetet för att gå igenom texten. Skribenten har även tagit hjälp av handledaren och bekanta för att korrigera eventuella fel i texten. Skribenten hade svårigheter med centrala begrepp, och vilka begrepp som skall tas med och vilka inte. Svårigheter var även begreppsskillnaderna mellan länderna varifrån litteraturen och forskningen var tagen ifrån.

Skribenten bestämde i tidigt skede att utgå ifrån de finländska begreppen inom småbarnspedagogiken för att få samma begrepp igenom hela arbetet. I arbetet kan det finnas begrepp som inte blivit definierade.

Som det nämndes i metoden har skribenten använt sig av metoden litteratursökning och innehållsanalys. Skribenten har inte fullt ut följt riktlinjerna för sökprocessen och analysen som det föreskrivs. Skribenten har under stora delar av skrivprocessen sökt litteratur och forskning på grund av att syfte och frågeställningar ändrats.

Att skribenten inte följt en systematisk sökprocess kan sänka tillförlitligheten i arbetet en aning. Skribenten själv anser att även fast sökprocessen inte varit systematisk har källorna noggrant granskats och är specifikt utvalda för att besvara syftet och frågeställningarna. Källorna i arbetet stödjer varandra i flera delar samtidigt som vissa risker tas upp speciellt kring barnets språkutveckling. I och med att arbetet har en rik källförteckning med starka källor som stödjer syftet och frågeställningarna kunde skribenten ha tagit tillvara ännu mera av källornas innehåll. Källorna kunde ha använts mera mångsidigt.

I och med att skribenten valt att avgränsa arbetet till invandrarbarn inom småbarnspedagogiken har inte litteratur eller forskning utifrån vårdperspektivet tagits med i arbetet. I sökprocessen märktes det att tillgången av litteratur och forskning kring språket var god, men mera bristfällig om integrationen.

Skribenten anser att målet med examensarbetet har nåtts. Arbetet är användbart och där kommer tydligt upp hur personalen kan hjälpa och stödja barnet med inlärningen av andra språket och integrationen i barngruppen. Mångprofessionellt samarbete saknas i arbetet då skribenten skrivit arbetet ensam. Arbetet är inte heller riktat mångprofessionellt, på vård och det sociala området, som projektet avsåg, men arbetet kan användas av olika yrkesgrupper inom småbarnspedagogiken. Teorin i arbetet är riktat mot personal inom småbarnspedagogiken, men teorin kan användas av andra yrkesgrupper också. Skribenten anser sig ha fått mera kunskap kring invandrarbarnet inom småbarnspedagogiken. Arbetet har gett nya kunskaper och fakta som är bra att ha med i bagaget inför kommande yrkesliv.

Ämnet i arbetet är aktuellt och kommer troligen att vara aktuellt under många år. I och med det aktuella ämnet kommer även ny forskning och litteratur att komma. Med ny forskning och litteratur kanske även teorin ändras, och eventuellt kommer mera forskning kring hur personalen kan stödja barnets integration. Arbetet kommer att kunna utvecklas på flera olika plan. Samhället ändras hela tiden och med den ändras även småbarnspedagogiken. Vad som anses vara korrekt nu kan ändras till någonting annat om några år.

Källförteckning

Benckert, S., Åhland, P. & Wallin, K., (u.å). *Flerspråkighet i förskolan- ett referens- och metodmaterial*. Myndigheten för skolutveckling.

Gjervan, M. (red.), 2006. *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Kunnskapsdepartementet.

Halme, K. i verket av Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L., 2011. *Lapsi ja kieli- kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki: Unigrafia Oy- Yliopistopaino

Helenius, A. & Korhonen, R. i verket av Nurmilaakso, M. & Välimäki, A-L., 2011. *Lapsi ja kieli- kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa*. Helsinki: Unigrafia Oy- Yliopistopaino

Jokikokko, K. & Karikoski, H., 2016. Exploring the narrative of a Finnish early childhood education teacher on her professional intercultural learning. *Varhaiskasvatuksen Tiedelehti*, 5(1), s. 92-114.

Kahiluoto, T., Qvist, L-M., Heikkinen, S., Vataja, A., Kronqvist, E-L., Jauhola, H., Niskanen, J., Ikonen, K., Haario, K. & Remsu, N., 2007. *Maahanmuuttajatyön kehittäminen varhaiskasvatuksessa*. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki.

Kasin, O., 2010. Kultur som mangfold og enfold i barnehagen. *Nordic Early Childhood Education Journal*, 3(2), s. 63-75.

Kivijärvi, T. i verket av Hujala, E. & Turja, L., 2012. *Varhaiskasvatuksen käsikirja*. (2 uppl.) Juva: Bookwell Oy

Kristensson, J., 2014. *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik förstudenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Stockholm: Natur & Kultur.

Kultti, A., 2012. *Flerspråkiga barn i förskolan: Villkor för deltagande och lärande*. Göteborg: Akademisk avhandling i pedagogik. Göteborgs Universitet: Institutionen för pedagogik, kommunikation och lärande.

Kurola, A., Sutinen, T. & Tiainen, A., (u.å.). *Monikulttuurisuus rikkautena- kokemuksia Hakan päiväkodista*. [Online] <http://sokl.uef.fi/verkkojulkaisut/esiopetus/Haka.htm> [hämtat: 03.04.2017]

Kuusisto, A., 2010. *Kulttuurinen, kielellinen ja katsomuksellinen monimuotoisuus päiväkodissa: Haasteita ja mahdollisuuksia*. Tutkimuksia 2010:3. Helsinki: Kopio Niini

Kristensson, J., 2014. *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studenter inom hälso- och vårdvetenskap*. Typ & Design AB

Lunneblad, J., 2013. Tid till att bli svensk: En studie av mottagande av nyanlända barn och familjer i den svenska förskolan. *Nordic Early Childhood Education Journal*, 6 (8), s. 1-14.

Lunneblad, J., 2009. *Den mångkulturella förskolan- motsägelser och möjligheter*. Lund: Studentlitteratur AB.

Migrationsverket., 2017. *Migrationsverket- Maahanmuuttovirasto*. [Online] http://www.migri.fi/download/65774_asylbeslut_januari_augusti_2016.pdf?6 [hämtat: 16.08.2017]

NE.se., 2017. *Integration*. [Online] <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/integration> [hämtat: 22.10.2017]

Olsson, H. & Sörensen, S., 2011. *Forskningsprocessen*. Stockholm: Liber AB

Paavola, H., 2007. *Monikulttuurisuuskasvatus päiväkodin monikulttuurisessa esiopetusryhmässä*. Helsinki: Yliopistopaino.

Paavola, H. & Talib, M-T., 2010. *Kulttuurinen moninaisuus päiväkodissa ja koulussa*. Juva: Bookwell Oy

Patel, R. & Davidson, B., 2007. *Forskningsmetodikens grunder - att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur

Skans, A., 2011. En flerspråkig förskolas didaktik i praktiken. *Malmö Studies in Educational Sciences Licentiate Dissertation Series*, 2011:16.

Torstensson-Ed, T., 2007. *Barns livsvärld*. Lund: Studentlitteratur.

Utbildningsstyrelsen., 2016. *Grunderna för planen för småbarnspedagogik 2016*. (2016:17 uppl.). Tampere: Utbildningsstyrelsen.

Öhman, M., 2011. *Det viktigaste är att få leka*. Stockholm: Liber AB

Poster

**STÖD OCH HJÄLP
FÖR INVANDRARBARNET**
SPRÅK & INTEGRATION

SPRÅK

- Förbered barnets ankomst
- Visa respekt, trygghet och välkomnande
- Använd bilder, gester, miner och korta ord när du talar
- Tänk på att varje aktivitet stödjer språkets utveckling
- Tänk på barngruppens storlek, smågrupper ger större chans till tal
- Leken utvecklar språket och är för barnet ett sätt att visa känslor och tankar

INTEGRATION

- Få barnet att känna gemenskap och trygghet
- Planera barnets integration till barngruppen och verksamheten
- Gå igenom dagens program med barnet
- Inkludera barnets egna kultur i verksamheten
- Leken är bästa sättet för barnet att integreras i barngruppen
- Planerade aktiviteter i smågrupper stödjer integrationen

Fanni Jokinen
Examensarbete:
Invandrarbarnet inom
småbarnspedagogiken- stöd och hjälp
att lära sig nya språket och integreras i
barngruppen